

*ПСИХОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ.**Наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету. Випуск 8.*

4. Музика О.Л, Загурська І.С. Самооцінка і розвиток творчих здібностей. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 146-149
5. Павлютенков Є.М. Модель компетентного випускника школи / Є. М. Павлютенков // Управління школою. – 2005, – № 28. – С. 4– 12.

ГЕНДЕРНІ ТА ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ ОБРАЗУ ІДЕАЛЬНОЇ РОБОТИ

Кулаковський Тарас

кандидат психологічних наук, доцент

Вигівська Оксанастудентка 4 курсу соціально-
психологічного факультету

Трудова діяльність є провідним видом діяльності найбільший проміжок життя людини. Усвідомлення того, якою людиною хоче бачити свою ідеальну роботу є дуже важливим, адже знаючи свої вподобання та потреби вона може вберегти себе від емоційного виснаження, помилок, пов'язаних з обранням професії, втрати часових ресурсів на здобуття професії.

О. Л.Гірченко пише про те, що на сьогодні можна виділити три основні підходи до розуміння образу: конкретно-перцептивний, розширено-відзеркалюючий та соціально-перцептивний. Конкретно-перцептивний підхід розглядає образ як певний проміжний або кінцевий результат пізнавальної діяльності, як продукт сприйняття, пам'яті, мислення, уяви; розширено-відзеркалюючий - суб'єктивну картину світу або його фрагментів, що включає самого суб'єкта сприймання, інших людей, просторове оточення і тимчасову послідовність подій; соціально-перцептивний - як уявлення про соціальні об'єкти і явища, які включають уявлення суб'єкта про самого себе.

Сприймання досліджувалося в рамках інтеракціонізму (І.Мюллер, Г.Фехнер), інтроспекціонізму (В. Вундт, Е. Тітченер), функціоналізму (Г. Гельмгольц, І. М. Сеченов), праксеологічного підходу (Ж.Піаже), теорії фіксованої установки (Д.М. Узнадзе).

Питаннями професійного становлення особистості та ставлення її до праці займалися Е.А. Клімов та Н. С. і Е. Ю. Пряхнікови. Поняття гендеру та статі, особливості їх трактування висвітлені в працях С. Бем, Д.В. Воронцова

Метою нашого дослідження було дослідити гендерні та вікові особливості сприймання образу ідеальної роботи. Ми припустили,

що важливість матеріального компоненту в образі ідеальної роботи зростатиме разом з віком досліджуваних, образ ідеальної роботи у свідомості осіб чоловічої статі буде пов'язаний з престижем професії та ступенем матеріального задоволення, а у свідомості осіб жіночої статі – з комфортністю умов праці, відносинами в колективі та моральним задоволенням від процесу роботи.

Дослідження проводилося впродовж лютого-березня 2016 року на базі ЗОШ №27м. Житомира(учні 7-8 та 10-11 класів) та ЖДУ ім. І.Франка(студенти 4-го курсу соціально-психологічного факультету та факультету фізичного виховання та спорту) та проходило в три етапи. На першому етапі досліджуваним було запропоновано написати 5 характеристик, якими вони можуть описати ідеальну для себе роботу. На цьому етапі вибірка склала 161 особа(детальний розподіл див. Таблиця 1.). Отримані характеристики піддалися процедурі частотного аналізу. До характеристик, які мають найбільшу кількість повторень були підібрані протилежні за змістом. Дані пари характеристик лягли в основу побудови матриць біполярних градуальних оціночних шкал. На другому етапі досліджуваним пропонувалося оцінити пари характеристик, представлених в оціночних матрицях, відповідно до свого бачення ідеальної роботи за семибальною шкалою від -3 до +3. На цьому етапі в дослідженні взяли участь 132 особи(див. Таблиця 1.).

Таблиця 1.

Особливості вибірки

	Дівчата(кількість осіб)		Хлопці(кількість осіб)	
	I етап	II етап	I етап	II етап
7-8 клас	31	19	22	20
10-11 клас	22	25	25	25
4-й курс	28	24	33	19

На третьому етапі дані оціночних матриць були піддані процедурі факторизації, в результаті чого було виділено 4 фактори сприймання образу ідеальної роботи, характерні для кожної з груп досліджуваних.

За результатами проведеного дослідження ми виявили, що у свідомості чоловіків образ ідеальної роботи пов'язується з користю, яку приносить ця робота суспільству, можливістю подорожувати, рухатися кар'єрними сходами та отримувати задоволення. Важливе значення також має колектив, в якому вони працюють та якість керівництва. Образ ідеальної роботи у свідомості жінок

пов'язується з можливістю кар'єрного зростання, якістю умов праці й відносинами в колективі та з можливістю мати регулярні вихідні та відпустки.

Проведене дослідження також показало, що учні 7-8 класів пов'язують образ ідеальної роботи з дружніми відносинами в колективі, учні ж 10-11 класів – з можливістю працювати в гарному, дружньому колективі та комфортних умовах, приносити користь суспільству та підійматися кар'єрною драбиною, а у свідомості студентів 4-го курсу образ ідеальної роботи пов'язується з можливістю кар'єрного зростання, якістю керівництва та особливостями розподілу робочого часу.

Порівняльний аналіз образів ідеальної роботи кожної групи показав, що для даних вікових та гендерних груп найважливішими характеристиками є можливість працювати в гарному, дружньому колективі та підійматися кар'єрними сходами.

Наша гіпотеза частково підтвердилася адже, як ми і припускали жінки пов'язують свій образ ідеальної роботи з комфортом умов праці та відносинами в колективі, але для даної групи можливість кар'єрного зростання та регулярні вихідні та відпустки виявилися більш важливими ніж отримання морального задоволення від процесу роботи. Припущення щодо компонентів чоловічого образу ідеальної роботи підтвердилося лише для студентів 4-го курсу, для учнів характеристики престижу та матеріального задоволення не є важливими. Частина гіпотези, в якій ми припустили, що важливість матеріального зростатиме разом з віком також частково підтвердилася, тому що дана характеристика присутня в образах лише двох з шести груп, але є відмінною за значимістю (в студентів 4-го курсу входить до складу 2-го фактору, в учениць 10-11 класів – 4-го фактору).

Дане дослідження не претендує на вичерпний аналіз усіх гендерних та вікових особливостей сприймання образу ідеальної роботи. Перспектива подальшого дослідження полягає в порівнянні особливостей сприймання образів ідеальної та прийнятною (на яку згодні в даний момент) роботи тими ж віковими та гендерними групами.